EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO AUZITEGI NAGUSIKO GOBERNU SALAREN OSOKO BILKURAK 2024KO URRIAREN 25EAN HARTUTAKO ERABAKIAK

BERTARATUAK:

Presidente jauna
Ignacio Jose Subijana Zunzunegui

Jaun-andreak:
Luis Angel Garrido Bengoechea jauna
Reyes Goenaga Olaizola andrea
Aner Uriarte Codon jauna
Alfonso Alvarez-Buylla Naharro jauna
Emilio Lamo de Espinosa Vazquez de Sola jauna
Ana Garcia Orruño andrea
María Belen Gonzalez Martin andrea
Gobernu-idazkari andrea:
Blanca Rosa Barbero Blanco

LEHENENGOA. - AURREKO BILERAREN AKTA IRAKURRI ETA ONARTZEA. -

Bileraren akta irakurri ondoren, aho batez onartu da.

BIGARRENA. - AURREKO BILERAKO ERABAKIAK BETEARAZTEA. -

Aurreko bileran hartutako erabakiak bete direla jakinarazi zaio Salari.

ERABAKIAK:

1.- Magistratuak eta epaileak

1.1 BILBOKO DEKANOAREN TXOSTENA, EMAKUMEAREN AURKAKO INDARKERIAREN ARLOKO BILBOKO EPAITEGIEN EGOERARI BURUZKOA

Bilboko epaile magistratu dekanoak 2024ko urriaren 9an hartutako erabakiaren eta 2024ko urriaren 15ean hartutako zabaltze-erabakiaren berri eman zaio osoko bilkurari; erabaki horietan Bilboko Emakumearen aurkako indarkeriaren arloko epaitegien egoerari buruzko ponentzia jasota dago, Ertzaintzaren segurtasun-arduradunen txostenetan eta epaitegi horietako magistratuen iritzietan oinarrituta, eta honela dio hitzez hitz:

«*BILBOKO EPAILE DEKANO ANER URIARTE CODONEN GOBERNU-ERABAKIA*

LEHENENGOA.- TXOSTENAREN ESKAERA:

2024ko irailaren 10ean, bilera bat egin zen Bilboko emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako bi magistratu titularrekin, Bizkaiko Probintzia Auzitegiko presidentearekin, Bizkaiko idazkari koordinatzailearekin eta Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko presidentearekin. Bilera horretan, Buenos Aireseko Justizia Jauregian emakumeen aurkako indarkeriaren arloko bi epaitegien egoerari buruzko txosten bat egitea erabaki zen. Haren xedea zen organo judizialen segurtasun-arazoak egiaztatzea, salatzaileen, ikertuen eta lekukoen arteko bereizketari eusteko arazoak, bai eta instalazioetan egin beharreko hobekuntzak ere.

Eskatutakoa betetzeko, ponentzia hau egin da. Horretarako, aldez aurretik, txostenak eskatu zaizkie Ertzaintzaren Bilboko Epaitegietako Segurtasuneko arduradunei, alderdi aktibo eta pasiboan (kopiak erantsi dira 1., 2. eta 3. eranskin gisa), bai eta bi magistratu titularren iritziak ere, lan egiten duten eta beren jurisdikzio-jarduera gauzatzen duten organo judizialen problematikaren jakitun nagusiak diren aldetik.

BIGARRENA.- ARAZOAK:

Emakumearen aurkako indarkeriaren arloko Bilboko Epaitegiak berariazko jurisdikzioa dira Bilboko barruti judizialean, Euskal Autonomia Erkidegoko mota bereko gainerako epaitegiekin alderatuta. Bilbo da biztanleriaren arabera, eta, beraz, auzigai kopuruaren arabera, bi epaitegi espezializatu dituen barruti bakarra. Bi epaitegi horiek astero txandakatzen dira egun baliodunetan aurkezten diren auzigai guztiei erantzuteko, 13:00ak arte, ordaindu gabeko edo aitortu gabeko asteko zaintza moduko batean.

Horrek esan nahi du, astero, epaitegi batek egunero auzigai kopuru jakin bati erantzuten diola, judizio azkarrak egiteko eta babes-aginduak emateko; eta horrek dakar emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegi bakar batek egunero jasotzen duen lanaren halako bi. Horrez gain, egunean pilatzen den atzerapen handiagatik, auzigaiak ezin dira hurrengo egunerako utzi, aurkezten diren prozeduren kopurua edozein dela ere. Egun askotan, horrelako auzigaiez arduratzen ari den epaitegiak arratsaldez amaitzen du lana, baita gauaren bueltan ere.

Horren guztiaren ondorioz, herritar asko igarotzen dira indarkeriaren arloko epaitegietako instalazioetatik, eta, Eusko Jaurlaritzak egindako obren ondoren, Buenos Aireseko Justizia Jauregiko laugarren eta bosgarren solairuen zati bat hartzen dute. Horrela, bulego horietatik igarotzen dira salatzaileak, ikertuak, lekukoak, biktimen laguntzaileak, alderdi salatzaileen eta salatuen abokatuak, emakumeei esleitutako segurtasun-langileak, eta dagokion atestatuan esku hartzen duten ertzainak edo agintaritzako beste agente batzuk. Horrek arazo handia sortzen du epaitegietako langile guztientzat, salaketa jarri duten emakumeak beren bikotekideengandik edo bikotekide ohiengandik bananduta mantentzeko orduan, bai eta alderdi bakoitzaren lekukoak eta beste alderdiko gainerako parte-hartzaileak bananduta mantentzeko orduan ere.

Egoera horretan, emakumeen aurkako indarkeriaren magistratu titularrek honako arazo hauek antzeman dituzte:

1.- Aske dauden ikertuak (ikertuak atxilotuak baino gehiago dira, ehunekotan) eta laugarren solairura sartzen direnak; batzuetan, ez dute ikertuen gelara sartu nahi, edo, uneren batean, goizean zehar ateratzen dira handik. Kasu horietan, eraikinetik haien kontrola galtzen da, eta instalazioak utz ditzakete, baita auzitegiko klinikara sartu ere (laugarren solairuan dago). Bertan, biktimak mostradorearen aurrean dauden bankuetan zain egoten dira medikuak aztertu aurretik.

2.- Abokatuak identifikatuta ez daudenean eta ezagunak ez direnean, arazoa sor daiteke; izan ere, biktimei laguntzen dietenak eremu mugatuan sartzen dira.

3.- Biktimekin batera dauden eta eremu mugatura sartzeko aukera duten pertsonak ez dira identifikatzen zitaziorik jaso ez dutelako eta borondatez joaten direlako. Jakina, emakumeak edo gizonak izan daitezke.

4.- Lekukoak aldez aurretik sailkatu behar dira, salatuaren eremukoak izateagatik bertan egon behar ez luketen edo biktimarentzat arriskutsuak izan daitezkeen pertsonei eremu mugatura modu okerrean ez sartzeko. Haientzako gela batzuk eremu mugatuaren barruan daude, eta beste batzuk kanpoaldean.

5.- Bosgarren solairuko bulegoetara (salaketa jarri duten emakumeentzat da) kanpotik sartzeko txartela behar da, baina ez dago laugarren solairuko bulegoarekin konektatutako ateak irekitzeko botoirik. Horregatik, pertsonak etengabe sar daitezen, igo eta lagundu egin behar zaie.

6.- Eremu mugatura sartzeko txartela behar da, baina irteera librea da, eta, beraz, edonork utz ditzake instalazioak ikusi gabe.

7.- Eremu mugatuan sartzeko botoi batzuk daude, baina ez dute zentzurik, Fiskaltzaren korridorearen barruan daudelako. Eremu horretan ere justiziatik kanpoko inork ez luke sartu behar.

8.- Erabilera anitzeko aretoak ezin dira kanpotik ireki, ezta txartelarekin ere.

HIRUGARRENA.- SEGURTASUN-ARDURADUNEN TXOSTENAK:

Bilboko epaitegietako Segurtasun Aktiboko arduradunak (pertsonei dagokienez) lehen txosten bat aurkeztu du (1. eranskina), eta, bertan, prozeduretan esku hartzen dutenei koloreak esleitzeko dinamikak nola funtzionatu zuen azaltzen da. Laguntzaileak, lekukoak eta abokatuak modu bisualean identifikatzea zen helburua, eta abokatuei beren txartel profesionalarekin identifikatzeko aukera ematea. Era berean, funtzionarioek eta ertzainek beren txartel profesionalak ikusteko moduan eraman behar zituzten, eta biktimek ez zuten inolako gailurik eraman behar.

Bigarren txosten batean (2. eranskina) bi segurtasun-gorabehera azaltzen ditu. Lehenengoa, justizia-funtzionarioek jakinarazia, prozedura zehatz batekin zerikusirik ez duten pertsonak ikustean datzana, indarkeriaren arloko epaitegietako bulegoetako gune ez-publikoetan. Kalez jantzita zihoazen agenteak zirela jakin zuten, eta haiek guztiek ikusteko moduko txartel profesionala eremu horretan eramatea erabaki zuten. Arduradunak berak ikusitako bigarren gertakari bat eremu ez-publikora sartzen saiatzen ari zen abokatu bat izan zen, eta hari sarbidea eragotzi zitzaion bere identifikazioa erakuts zezan. Hark uko egin zion, baina sarbidea ukatu zitzaion emakume salatzaile batek ahoz baieztatu zuenean bere abokatua zela. Ondorioztatzen duenez, profesional hori identifikatu izan balitz, ez zen arazorik egongo. Azkenik, gaineratu du ohikoa dela identifikatzen ez diren laguntzaileak ikustea biktimentzat gordetako eremuan.

EAEko eraikin judizialetako segurtasun pasiboko arduradunak aurkeztutako hirugarren txosten batean (3. eranskina), lehenik eta behin, Buenos Airesko Justizia Jauregiak dituen segurtasun-sistemak zehazten dira. Sarreran honako hau dago: bi sarreretan (Buenos Aires kalea eta Ibañez de Bilbao kalea) pertsonen sarrera kontrolatzeko segurtasun-arku bat eta eskaner bat, . Era berean, solairu bakoitzean, irakurketa-txartela duten ateak daude eremu pribatuetan sartzeko, eta 66 segurtasun-kamera eraikin osoan. Bestalde, indarkeria arloko Epaitegietako instalazioetan honako hauek daude:

.- Bilboko CCTVk kudeatutako kameren sistema bat, etengabe ikusi eta grabatzen dena. Bi laugarren solairuan daude, epaitegi bakoitzeko ikertuen gelan, eta bat solairu berean, eremu publikoan. Beste bi kamera bosgarren solairuko eremu publikoan daude.

.- Telebistako zirkuitu itxi bat, epaitegietako funtzionarioek laugarren solairutik kontrolatzen dutena, ikertuak kontrolatzeko eta bosgarren solairuko biktimen eremura sartzeko atea urrunetik irekitzeko.

.- Urrutitik ireki ahal izateko interfonoak: bosgarren solairuan, korridoretik eremu pribaturako sarbidea; solairu berean, deklarazioen, lekukoen eta itxarongelarako gela; eta laugarren solairuan, ikertuen aretotik elkarrizketa-gelarako sarbidea.

.- Segurtasun-kristal erdi blindatua, bi epaitegietako bulego judizialen mostradorea estaltzen duena.

.- Izuaren aurkako botoiak, Ertzaintzari abisatzeko: epaitegi bakoitzeko mostradorean, laugarren solairuan; epaitegi bakoitzeko elkarrizketa-eremuan, laugarren solairuan; eta erabilera anitzeko bi geletan, bosgarren solairuan.

.- 2024ko otsailean, bigarren zaindari bat sartu zen, bosgarren solairuan biktimei laguntzeko eta bertan egoteko lehentasunezko ardurarekin.

.- Polizia-arduradunen bulegoa bosgarren solairu berean.

Txostenak honako disfuntzio hauek ere ikusten ditu segurtasunaren arloan:

1.- Segurtasun-zuloa eraikineko solairu guztietan: egurrezko ate bat eskuineko aldean, honako hau adierazten duen kartel batekin: "ez pasatu, baimendutakoak izan ezik". Arazoa da ate horrek solairu bakoitzeko eremu pribatuetarako sarbidea ematen duela, baina ebakuazio-bide bat denez, ezin dira irakurketa-txartelen bidez itxi.

2.- Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako funtzionarioek salaketa jarri duten emakumeak bosgarren solairuan eremura sartzeko kontrola egitea. Arazoa da, urrutikoa denez, ezin dela kontrolatu edo eragotzi atea irekitzen denean (laugarren solairutik) baimendutakoak baino pertsona gehiago sartzea; edo pertsona horiek sartzea norbaitek barrutik irekitzen duenean irteteko asmoz.

3.- Bosgarren solairuko biktimen gunea. Arazoa da ez direla identifikatzen bertara sartzen diren pertsonak, eta horrek segurtasunik eza eragiten die justizia-funtzionarioei eta salaketa jarri duten emakumeei.

4.- Protokolo espezifikorik ez izatea biktimak Auzitegiko Klinikara (eraikineko laugarren solairua) eramateko eta bertan egoteko. Arazo hori larriagotu egiten da salatutako gizonak dauden lekua hurbil dagoelako, eta klinikarako sarbide librea dagoelako.

Txostenean, hautemandako arazoak hobetzeko proposamenak egiten jarraitzen da:

1.- Buenos Airesko Justizia Jauregiko autobabes-plana aldatzea, adierazitako ateei dagokienez.

2.- Biktimen eremuan sartzen diren pertsonak identifikatzeko sistema bat sartzea: autoritate-agenteen lanbide-txartela, elkargo profesionaletako kideen egiaztapena, justizia-funtzionarioen identifikazioa, eta beste erabiltzaileentzako akreditazioren bat.

3.- Lan-prozedura bat sortzea biktimak Auzitegi Klinikara eta lekualdatu behar diren edozein tokitara eraman eta bertan egoteko.

4.- Ikertuen guneko ateetan ixteko malgukiak jartzea, ateak itxi ahal izateko, eta barruko altzariak lurrera ainguratzea.

Azkenik, txostenak ondorioztatzen du emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietarako pentsatutako sistema bikoitzak arazo gehigarri batzuk sortu dituela, bosgarren solairuan ez baitago organo horietako langilerik. Uste du horri buruzko irtenbide teknikoak eta segurtasun pasibokoak areagotu behar direla.

LAUGARRENA.- HOBEKUNTZA-JARDUERAK:

Azaldutako guztia oinarri hartuta, emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegien instalazioak hobetzeko neurri hauek proposatzen dira:

1.- Bi epaitegietako Justizia Administrazioaren letraduei eskatzea azter dezatela ea justizia-funtzionario bat arduratuko den salatzaileei, haien laguntzaileei eta haien abokatuei bosgarren solairuan sartzen uzteaz eta kontrolatzeaz.

Ildo horretan, bosgarren solairuan salatzaileentzat gordetako gunea oso toki sentibera da, eta bertara sartzen diren pertsonak zuzenean kontrolatu behar dira bertan. Gaur egun, inork ez du aurrez aurre kontrolatzen sarbide hori, eta laugarren solairutik urrutitik kontrolatutako kamera baino ez dago. Funtzionario batek egiaztatzen badu eremu mugatuan sartzen dela, lagunduko dio ikertuak, bere eremuetako pertsonak edo baimendu gabeko beste pertsona batzuk eremu mugatuan sar ez daitezen.

2.- Ondorioz, Eusko Jaurlaritzako Justizia eta Giza Eskubideen Sailari lanpostu espezifiko hori sortzeko eskatzea, funtzionario bat bertan egon dadin.

3.- Eremu mugatuan dagozkion eraberritzeak egitea, funtzionarioak bertara sartzeko atea ireki ahal izan dezan. Eusko Jaurlaritzako Justizia eta Giza Eskubideen Sailari instalazioak aldatzeko eskatzen zaio.

4.- Bizkaiko Abokatuen Elkargoari eskatzea bere elkargokideei gogoraraz diezaiela emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako instalazioetan beren txartel profesionalarekin identifikatu behar direla, pertsonen joan-etorrien kontrola errazteko.

5.- Bizkaiko Prokuradoreen Elkargoari eskatzea bere elkargokideei gogoraraz diezaiela emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako instalazioetan beren txartel profesionalarekin identifikatu behar direla, pertsonen joan-etorrien kontrola errazteko.

6.- Eusko Jaurlaritzako Segurtasun Sailari eskatzea Ertzaintzako agenteei gogorarazteko Emakumearen aurkako Indarkeriaren Epaitegietako instalazioetan beren txartel profesionalarekin identifika daitezela, pertsonen joan-etorrien kontrola errazteko.

7.- Guardia Zibilaren, Poliziaren Kidego Nazionalaren eta Bilboko Udaltzaingoaren arduradunei eskatzea emakumeen aurkako indarkeriaren prozeduretan esku har dezaketen agenteei gogoraraz diezaietela indarkeria-epaitegietako instalazioetan beren txartel profesionalarekin identifika daitezela, pertsonen joan-etorrien kontrola errazteko.

8.- Protokolo espezifiko bat sortzea biktimak Auzitegi Klinikara eta Justizia Jauregiko edozein tokitara eraman eta bertan egoteko.

"Emakumearen aurkako indarkeriaren arloko Bilboko Epaitegien egoerari buruzko Ponentziaren osagarri gisa, 1. zenbakiko magistratu titularrak jakinarazitako gorabehera berriak zerrendatzen dira, ponentzia bidali ondoren egindakoa:

- Atzo, ikertu batek alde egin zuen, baina bulego judiziala eta bere abokatua ez ziren konturatu (emakumeak babes-agindua eskatu zuen). Dei asko egin ondoren, itzultzea lortu genuen

- Gaur deklarazio bat izan dugu, biktimak eta lekukoak aurre egin diote elkarri. Lekukoa gizonezkoaren ama da, biak ere ijito-etniakoak eta klanak elkarren arteko liskarrean daude. Hori zen azaldu nuen kasuetako bat: lekukoak behar bezala identifikatzea (emakumearekin, gizonarekin edo inorekin harremana dutenak bereizita) garrantzitsua da, baita bisualki ere, areto egokian jartzeko, kontrolatzeko eta eremu mugatura ez mugitzeko.

- Lehengo egunean, biktima bat izan genuen, eremu mugatuan sartzeari uko egiten ziona (ez zelako biktimatzat hartzen). Bosgarren solairuko kanpoaldeko hallean egon nahi izan zuen, eta segurtasuneko arduradunei jakinarazi zien, zaindu zezaten, eta haren kontra deklaratu behar zuen lekukoaren izenean joateko mehatxua egin zuelako. Lekukoak behar bezala identifikatzeko/sailkatzeko beste kasu bat

- Bi letradu 5. solairutik 4. solairura jaitsi ziren barne-eskaileratik; izan ere, igotzean lagundu egin zieten, eta jaitsi zirenean, barruko bidea hartu zuten, bakarrik".

Osoko bilkurak, eztabaidatu ondoren, kontuan hartuta Bilboko epaile dekanoak egindako txostena, honako hau erabaki du aho batez:

1.- Eusko Jaurlaritzako Justizia eta Giza Eskubideen Sailari ahalik eta lasterren eskatzea laguntza judizialeko kidegoko funtzionario bat izenda dezala Bilboko Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko Epaitegi bakoitzerako, bosgarren solairuan kokatua, behar bezala identifikatuta, BJLOren 478 g) artikuluan xedatutakoarekin bat etorriz, manu bereko b), c) eta e) letrekin lotuta, honako eginkizun hauek bete ditzaten: salatzaileei emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako instalazioetako bosgarren solairura laguntzea, horiei arreta ematea aipatutako solairuan daudenean, eta bosgarren solairuko eremu mugatura sartzen diren pertsona guztien identifikazioa egiaztatzea.

2- Bizkaiko Abokatuen Elkargoari eta Bizkaiko Prokuradoreen Elkargoari laguntza eskatzea, elkargokideei adieraz diezaieten beharrezkoa dela Bilboko Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako bosgarren solairuko instalazioetara sartzen direnean abokatuek eta prokuradoreek identifikazio profesionala eramatea, genero-indarkeriaren salatzaileen arreta eta babesa bermatzeko.

3.- Eusko Jaurlaritzako Segurtasun Sailari eta Guardia Zibileko, Polizia Nazionaleko eta Bilboko Udaltzaingoko arduradunei beren laguntza eskatzea, Bilboko Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko Epaitegietako bosgarren solairuko instalazioetara sartzean identifikazio profesionala eraman dezaten polizia-agenteek, genero-indarkeriaren salatzaileen arreta eta babesa bermatzeko.

4.- Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko Bilboko epaitegietan lan egiten duten Justizia Administrazioko funtzionarioei jakinaraztea identifikatuta egon behar dutela beren instalazioetan lan egiten dutenean.

5.- Bilboko epaile dekano jaunari agintzea, Emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegietako Justizia Administrazioko magistratuen eta letraduen esku-hartzearekin, igarotze-protokolo bat prestatzeko, Auzitegiko Klinikara eramaten diren genero-indarkeriaren salatzaileak bertara eraman eta bertan egon daitezen.

6.- Eraikineko segurtasun-arduradunei jakinaraztea zaintza-neurriak indartu behar direla Buenos Airesko Justizia Jauregiko laugarren eta bosgarren solairuetako korridoreetan eta kanpoko eremuetan.

1.2 2025EKO PRESTAKUNTZA PLAN DESZENTRALIZATUA

Eskola judizialetik jasotako komunikazioaren berri eman zaio osoko bilkurari, karrera judizialeko prestakuntza deszentralizatuaren 2024rako plangintzari buruzkoa, zeina prestakuntzako bokalari bidali baitzaio.

Era berean, egindako proposamenen berri eman zaio osoko bilkurari, jurisdikzioka banatuta. Hona hemen proposamenak:

LAN-ARLOA

1. PROPOSAMENA.-

LAN-ARLOKO JURISDIKZIOAREN ARLOKO ARAU- ETA JURISPRUDENTZIA-BERRITASUNAK.

Zuzendaria: Garbiñe Biurrun Mancisidor
Iraupena: jardunaldi bat, saioak goizez eta arratsaldez.
Txostengileak: jorratu beharreko gaietan kualifikazio handia duten magistratuak.
Aztertu beharreko gaiak: Garrantzizko arauak. Lan-arloko epaitegien, eta Auzitegi Nagusiko, Auzitegi Goreneko, Konstituzio Auzitegiko, Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren eta Giza Eskubideen Europako Auzitegiaren Salen doktrina berria.

ZIGOR-ARLOA

1. PROPOSAMENA.-

SAREAREN BIDEZ SEXU-ASKATASUNAREN AURKAKO DELITUENGATIK EGINDAKO PROZEDURETAN FROGA LORTZEA. ZIGOR-JURISDIKZIOAREN ARLOKO ARAU- ETA JURISPRUDENTZIA-BERRITASUNAK.

Zuzendariak: Maria Josefa Barbarin Urquiaga eta Julian Garcia Marcos
Iraupena: Egun bateko ikastaroa
Aztertu beharreko gaiak: Sarearen bidez egindako delituak eta aplikazio informatikoen bidez sexu-askatasunari egindako erasoak.

2. PROPOSAMENA.-

NAZIOARTEKO LANKIDETZA JUDIZIALA ZIGOR ARLOAN

Zuzendariak: Julian Garcia Marcos eta Ana Aurora Torres Hernandez
Iraupena: Jardunaldi bateko mintegia
Jorratu beharreko gaiak: nazioarteko lankidetzarako tresna berriak: 2023/1543 Erregelamendua, datuak sortzeko eta kontserbatzeko Europako aginduei buruzkoa, edo 2024/1260 Zuzentaraua, aktiboak berreskuratu eta konfiskatzeari buruzkoa, besteak beste.

DIZIPLINARTEKOA

1. PROPOSAMENA.-

JURISDIKZIO-GARRANTZI BEREZIA DUTEN ATZERRITARTASUN-PROZEDUREN KASUAK.

Zuzendariak: Emilio Lamo de Espinosa Vazquez de Sola eta Alfonso Alvarez-Buylla Naharro.
Iraupena: Jardunaldi bat
Txostengileak: zehaztu gabe, Bizkaiko Abokatuen Elkargoarekin lankidetzan
Aztertu beharreko gaiak: Espainiako senideen estatutu berria Atzerritartasun Erregelamenduaren Erreforman. - Konstituzio-bermeak atzerritartasun-zuzenbidean: zehapen-legezkotasunaren printzipioa eta konstituzio-babesa. Abokatuaren jarduna. - Europako hainbat zuzentarauren

transposizioa onartu behar den erregelamenduan. Auzitegi Gorenaren eta Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren jurisprudentzia. - Atzerritartasunaren arloko plataforma digitalak. Administrazioarekin harreman elektronikoak izatera behartuta daude. Jurisdikzio-kontrola. Lege- eta erregelamendu-tratamendua bereziki ahulak diren kolektiboen atzerritartasun-zuzenbidean: adingabe migratzaileak, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak, salerosketaren biktimak...

Osoko Bilkurak erabaki du proposamenak onartzea eta Eskola Judizialera bidaltzea, jakinaren gainean egon dadin eta dagozkion ondorioak izan ditzan.

Era berean, osoko bilkurak erabaki du Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiko Etengabeko Prestakuntzako Zerbitzuari eta Eusko Jaurlaritzako Justizia Sailburuordetzari eskatzea prestakuntza deszentralizatuko jarduera programatuetako parte-hartzea heda diezaietela erkidego mugakideetako epaile eta magistratuei eta beste operadore juridiko batzuei, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiari kostu gehigarria eragin gabe.

2.- Ordezko magistratuei eta ordezko epaileei buruzkoa

2.1- ORDAINSARI-ONDORIOAK DITUZTEN DEIALDIEN GASTUA KUDEATZEKO IRIZPIDEAK BALORATU ETA EZARTZEA.

Batzordearen 2024-09-20ko erabakiaren berri eman zaio osoko bilkurari. Erabaki horretan, ordainketa-ondorioak dituzten deialdiak berrestea, gastua kudeatzeko irizpideak baloratzea eta ezartzea eskatzen zaio osoko bilkura honi, Justizia Ministerioak ordezko epaileen eta magistratuen ordainsariei buruz emandako azken datuak aztertu ondoren (datu horien arabera, urriaren amaieran, urte osorako esleitutako zenbatekoaren % 87,50 gastatu da, onartu berri den igoera barne), bai eta Justizia Auzitegi Nagusi honi esleitutako urteko zuzkiduraren gehikuntzaren zenbatekoa ere, kontzeptu horrengatik, hasieran aurrekontuan jasotakoari gehituta, 145.623,7 euroko murrizketa dakar, 2023. urterako aurreikusitakoaren aldean.

Osoko bilkurak, gaia eztabaidatu ondoren, aurtengo urrira arte izandako gastua kontuan hartuta, eta urtearen amaierara arte egiten diren eta lehentasunezkotzat jotzen diren jurisdikzio-deietarako aurrekontu-estaldura bermatzeko, erabaki du abenduko osoko bilkurara arte atzeratzea ordainketa-ondorioak abenduan dituzten berrespenen balorazioa, ordezko magistratuen eta ordezko epaileen ordainsariak ordaintzeko azaroan metatutako gastuaren bilakaera baloratzeko.

3.- Bake-epaileei buruzkoa

(Gairik gabe)

4.- Diziplina-arloa

(Gairik gabe)

5.- Laguntza-neurriak eta jarraipena

5.1. - BILBOKO LEHEN AUZIALDIKO 14. ZENBAKIKO EPAITEGIAN FUNTZIOAK ALDATU GABEKO ZERBITZU-EGINKIZUNAK BETETZEKO DEIALDIA EGITEKO ESKAERA

Bilboko epaile-magistratu dekanoak 2024ko urriaren 21ean hartutako erabakiaren berri eman zaio osoko bilkurari; horren bidez, Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegian funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizunetan aritzeko eskaera egin zuen. Hona hemen eskaera, hitzez hitz:

"LEHENENGOA.- Eskatzen den neurria: Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegirako funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizun bat deitzea, epaitegiari dagokion familia-gai guztiaz arduratzeko, bai eta desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko gaien, tutoretzen eta barneratze psikiatrikoen arloko zati bat ere.

Aurreko zerbitzu-eginkizuna Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren Batzorde Iraunkorrak 2023ko otsailaren 2an hartutako erabakiaren bidez onartu zen; 2023ko otsailaren 6an hasi zen, Juan Manuel Iruretagoyena Sanz jauna karguaz jabetu zen datan, hain zuzen ere; eta ondoren, hiru aldiz luzatu zen, azkenekoz, 2024ko abenduaren 31ra arte. Zerbitzu-eginkizuna bete duen magistratuak zerbitzu-eginkizunean zehaztutako prozedura-kopurua ebatzi du.

Eskaera hau bat dator Botere Judizialaren Lege Organikoaren 216 bis 2 artikuluan ezarritako irizpideekin. BIGARRENA.- Neurriaren oinarria:

2.1.- Neurriaren xede den organoaren egoera: Neurriaren helburua da Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegia indartzen jarraitzea, familian, desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko neurrietan, tutoretzetan eta barneratze psikiatrikoetan espezializatua.

Gaur egungo egoera honako hau da (organoaren Justizia Administrazioaren letraduaren txostenak erantsi dira, 1. eranskin gisa, 2024ko urriaren 16an jasotakoak):

- *Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegiak, gaur egun, 14 funtzionario ditu, eta horietatik 5 errefortzu-beharrengatik izendatu dira, zehazki, kudeatzaile 1 eta 2 izapidegile, ekainaren 2ko 8/2021 Legearen 5. Xedapen Iragankorrak eskatzen dituen berrikuspenei 3 urteko epean aurre egiteko, eta, arrazoi beragatik, errefortzuko Justizia Administrazioaren letradu bat izendatu da. Guztira, epaitegi horretan 14 funtzionariok, Justizia Administrazioaren 2 letraduk eta magistratu titular batek ematen dute zerbitzua, baita luzatu nahi den zerbitzu-eginkizunak ere. Horri dagokionez, bidezkoa da gehitzea Bilboko familia-arloko epaitegietako funtzionarioen batez bestekoa 8 funtzionario eta Justizia Administrazioaren letradu bat dela.*
- *Epaitegiko magistratuaren lanaren antolamendua honako hau da: astean hiru egun ematen ditu (astelehena, asteazkena eta ostirala) beren barruti judizialaren barruan nahi gabeko premiazko ospitaleratze psikiatrikoak jakinarazten dituzten hiru ospitaleetara joateko (horietako bat Bilbon bertan eta beste biak barruti horren barruko beste herri batzuetan), gai horri buruzko*

Konstituzio Auzitegiaren lege-eskakizunak eta doktrina betetzeko. Aurrekoei egoitza-sarrerak gehitu behar zaizkie; izan ere, Auzitegi beraren doktrinaren arabera, presako sarrera psikiatrikoei aplikatzen zaizkien berme berberak aplikatzen zaizkie, eta, horregatik, egun horietan ere egiten dira.

- Astelehenean, bisita horiek egin ondoren, magistratuak desgaitasuna duten pertsonen elkarrizketak egiten ditu, bai egoitza judizialean, bai etxeetan/egoitzetan, bai bideoz deituta, gaitasuna aldatzeko egiteke dauden prozeduretako ikustaldiak eta agerraldiak egiteko, bai eta laguntza-neurri judizialak hartzeko borondatezko jurisdikzioko espedienteak ere; horiek asteartero seinalatzen dira eta batez beste, 15 edo 16 ikustaldi/agerraldi egiten dira.

- Asteazkenetan, era berean, ospitaleetara joan ondoren, epaile-magistratuak elkarrizketak egiten dizkie, lehen aipatutako modu berean, desgaitasuna duten pertsonei, ostegunetan seinalatutako agerraldiak egin ditzaten, 5. xedapen iragankorrak agintzen dituen berrikuspenak egiteko (hemen adierazi behar da berrikuspen-prozedurak ofizioz hastea erabaki dela, alderdi baten eskariz hasitakoen kalterik gabe, Epaitegiaren lana modu eraginkorragoan antolatu eta legezko epea betetzeko. Hori dela-eta, ostegunetan Fiskaltza bertaratzen denez, agerraldiak egun horretan egiten dira eta, horrela, izapidea amaitutzat jotzen da ondoren berrikuspen-ebazpena emateko). Ostegunetan seinalatutako agerraldien batezbestekoa 15 eta 16 artekoa da.

- Ostegunean, adierazi den bezala, ekainaren 2ko 8/2021 Legearen 5. xedapen iragankorra betetzeko agerraldiak egiteaz gain, Borondatezko Jurisdikzioaren Legean aurreikusitako agerraldiak seinalatzen segitzen da. Gaur egun, gai hori indartzeko bigarren zerbitzu-eginkizun bat noiz ebatziko den zain gaude, Gobernu Salak proposatuta.

- Azkenik, ostiraletan, aipatutako presako barneratzeak egiteaz gain (psikiatrikoak zein egoitzakoak), astean zehar denbora-faltagatik egin ezin izan diren adierazitako edozein jarduera seinalatzen da, eta zehazkiago, ospitaleratze psikiatrikoak eta egoitza-sarrera arruntak; horietan azterketak ere goian adierazitako moduan egiten dira. Gaineratu behar da, halaber, hala badagokio, egiteke dauden gaitasuna aldatzeko prozeduren agerraldiak eta konplexutasun bereziko laguntza-neurri judizialak hartzeko borondatezko jurisdikzioko espedienteak egiten direla; horretarako adierazitako egunean, hau da, astearteetan, baino denbora gehiago eskatzen da.

- Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegiak, sortu zenetik, Bilboko barruti judizialean banatzen diren familia-arloko auzigaien % 20 jaso zuen (beste % 80a 5 eta 6 zenbakietako epaitegien artean banatzen da); horretaz gain, modu esklusiboan arduratu da eta arduratzen da desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko gaien, tutoretzen eta borondatezko barneratze psikiatrikoen arloan banatzen diren auzigai guztiez. Ezintasunen, tutoretzen eta barneratze psikiatrikoen arloan lan-karga onartezina zela kontuan hartuta, epaitegiak etengabeko errefortzua izan zuen 2014tik familia-arloan, funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizunen modalitatean, 2016ko azarotik.

2021eko martxoaren 1etik aurrera, Bilboko Lehen Auzialdiko 16 zenbakiko Epaitegia sortuta, eta Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren Batzorde Iraunkorrak 2021eko martxoaren 3an hartutako erabakiarekin (2021eko martxoaren 12an argitaratua), familia-arloko auzigai berriak sartzeari utzi zion; hala ere, legez, organo judizialean aurrekari bat duten horrelako auzigaiak jasotzen jarraitzen du.

- Zehazki, Justizia Administrazioaren letraduak izapidetzen ari diren prozedurei buruz honekin batera doazen txostenak aurkeztu arte, 2024ko urriaren 16an izapidetzen ari ziren 3.909 auzigai eta aurten hasitako 3.906 auzigai jaso dira. Horietatik 134 familia-arloko auzigaiak dira, 1343 barneratzeak, 956 kuradoretzak, 226 desgaitasunen bat duten pertsonei laguntzeko neurri judizialak ematea; eta 586 neurriak berrikusteko espedienteak, ekainaren 2ko 8/2021 Legearen 5. xedapen iragankorraren arabera.

- Abenduaren 28ko JUS/1415/2018 Aginduan, zeinaren bidez argitaratzen baita Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren eta Justizia Ministerioaren arteko erabakia, organo judizialen lan-karga neurtzeko sistema zehazteko, hauxe finkatzen da: familia-arloko epaitegi baterako lan-karga urteko 1.323 auzigaitan finkatzen da, borondatezko jurisdikzioa eta betearazpenak barne; eta desgaitasun-epaitegi baterako, urteko 704 auzigaitan.

2.2.- Auzigaien atzerapena edo metaketa eragin duten arrazoien adierazpen arrazoitua: aurreko eskaeretan adierazi zen bezala, Bilboko barruti judizialaren egiturazko defizita da. Epaitegiak, magistratu bakarrarekin (eta behin eta berriz esaten da epaitegi horretan 14 funtzionariok eta Justizia Administrazioaren 2 letraduk lan egiten dutela), ezin du familia-arloaz arduratu, ezta laguntza-neurrien, tutoretzen eta barneratzeen prozeduren osotasunaz ere, eta une honetan larriagotu egiten da aurreko erregulazioaren arabera eratutako legezko zaintza-erakundeak berrikusteko beharrarekin. Ildo horretan, familia-arloko auzigaien kopurua oraindik ez da nabarmen jaitsi, erantsitako txostenetatik ondorioztatzen den bezala. Aurrekaria duten prozedura berriak ezagutzen jarraitzeko lege-arauak jaitsiera oso motela izatea eragiten du. Horrek eta desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko prozeduren gorakada handiak bideraezina egiten dute magistratu bakar batek organo judizialaren lan-karga osoari aurre egin ahal izatea.

2.3.- Organo judizialaren lan-kopurua eta ebazteke dauden auzigaien kopurua eta mota: gaur egun, azken hiruhilekoko estatistikaren arabera, Epaitegiak 134 auzigai ditu izapidetzen familia-arloan, eta 586 prozedura berrikusi behar dira. Desgaitasunaren eta barneratzeen arloko gainerako prozedurez gain, guztira 3.909 auzigai.

2.4.- Neurriaren oinarria: Lan-karga magistratu bakar batek egin dezakeena baino handiagoa da; izan ere, errefortzu-neurria luzatu ezean, astean sei egun behar dira lan guztia egiteko. Horregatik, beharrezkoa da errefortzu bat mantentzea, familia-arlo osoaz arduratuko dena, eta, gutxienez, astean 10 ikustaldi egitea desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko arloan.

HIRUGARRENA. - Jarduera-plana:

3.1.- Neurriaren iraupena: Funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizuna, sei hilabetez, aldi berean luza daitekeena.

3.2.- Epailearen edo laguntza-taldearen eginkizun zehatza: organo judizialean sartzen den familia-arloaz arduratzen jarraitzea; eta astero, ostiraletan, 10 ikustaldi egitea desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko arloan.

LAUGARRENA: Ondorioa eta eskaera: Horregatik guztiagatik, eskatzen da Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegian funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizun bat erabakitzea, familia-arlo osorako eta astean 10 ikustaldi egiteko desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko arloan."

Osoko Bilkurak bere egin du Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegirako funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizuna berritzeko aipatu proposamena, baina BJLOren 350. artikuluan ezarritako laguntza-neurri horren gehieneko epea igaro denez, bidezkoa da, neurriaren beharrarekin jarraituz, funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizun bat proposatzea, familia-arloko prozedura guztiei erantzuteko eta astean 10 ikustaldi egiteko desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko arloan beren gaitasun juridikoa balia dezaten.

Botere Judizialaren Lege Organikoko 216 bis artikuluan eta hurrengoetan xedatutakoaren arabera, adierazitako laguntza judizialeko neurria Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiari proposatzeko asmoz, ERABAKI DA FUNTZIOAK ALDATU GABEKO ZERBITZU-EGINKIZUN bat eskaintzea Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegirako, oinarri hauen arabera:

Lehenengoa. - Eskaintzen den laguntza judizialeko neurria definitzea.

Funtzioak aldatu gabeko zerbitzu-eginkizun bat Bilboko Lehen Auzialdiko 14 zenbakiko Epaitegirako

Bigarrena. - Jarduera-plana:

Zerbitzu-eginkizuna betetzen duenak bere gain hartu beharko du familia-prozedurez arduratzeko lan-karga, bai eta astean 10 ikustaldi egiteko ardura ere desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko arloan beren gaitasun juridikoa balia dezaten.

Hirugarrena. - Neurriaren iraupena.

Errefortzu-neurriaren hasierako iraupena 6 hilabetekoa izango da. Epe hori igaro ondoren, eta emaitzaren arabera, epe berdinetan luzatzea erabaki ahal izango da, gehienez ere 2 urtera arte. Epe horretatik aurrera, laguntza edo errefortzua behar izaten jarraituz gero, dagokion eskaintza publikoa egin beharko da.

Laugarrena. - Lehentasunezko egokitasun-irizpideak.

1. Eskatzaile bat baino gehiago egonez gero, gobernu-salak proposatuko ditu, lehentasunez, egokienak iruditzen zaizkionak, eta inguruabar hauek baloratuko ditu:

a) Epaile edo magistratu eskatzailea indartu beharreko epaitegi edo auzitegiaren jurisdikzio-ordena berekoa izatea. Lehentasuna emango zaio espezialitatea egiaztatzeari, eta, halakorik ezean, jurisdikzioan deialdi honen aurreko hamabi urteetan zortzi urte egon izanari, Botere Judizialaren Lege Organikoaren 330.2 artikuluak aurreikusi bezala.

b) Eskatzailearen destinoarekiko tokia eta distantzia.

c) Titularra den organoaren egoera.

d) Zerbitzu-eginkizuna zein autonomia-erkidegotan egingo den aintzat hartuta, bertako zuzenbidea edo hizkuntza eta zuzenbide substantiboa ezagutzea.

Aurreko irizpideen balorazioa batera egingo da, eta horiek azaltzeko jarraitu den ordenak ez du batzuen eta besteen arteko lehentasunik zehaztuko.

2. Aurreko inguruabarren baterako balorazioak eskatzaileen artean desberdintasun nabarmenik sortzen ez badu, beste inguruabar batzuk baloratu ahal izango dira, hala nola antzinatasun profesionala, neurriaren xede den izaera bereko edo antzeko organoetan jardutea, organoaren berezko gaietan edo organoaren egoerarako garrantzitsuagoak diren gaietan prestakuntza espezifikoa izatea, argitalpenak eta epaile magistratu laguntzaileak aztertu behar dituen gai eta auzigaiekin zerikusia duten beste merezimendu profesional batzuk. Familia-bizitza uztartzeari buruzko inguruabarrak ere kontuan hartu ahal izango dira.

Era berean, irizpide horien balorazioa batera egingo da, eta horiek azaltzeko jarraitu den ordenak ez du batzuen eta besteen arteko lehentasunik zehaztuko.

Bosgarrena. - Eskabideak formalizatzea: modua, tokia eta epea.

Interesa duten epaile eta magistratuek dagokion eskaera egin beharko dute gobernu-kudeaketako aplikazioaren bidez.

Eskabideak aurkezteko epea azaroaren 5ean amaituko da.

Seigarrena. - Deialdiaren publizitatea.

Botere Judizialaren Lege Organikoaren 216 bis 3.1 artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz, eta 2007ko azaroaren 13ko Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren Batzorde Iraunkorraren 69.2 erabakia betez, eskaintza hau argitara eman eta Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiari bidali behar zaio horren kopia bat, bere webguneko epaile eta magistratuen extranetean sar dadin, 2007ko azaroaren 29ko Batzorde Iraunkorraren 30. erabakian aurreikusitako moduan.

Jakinaraz bekio erabaki hau Bilboko dekano jaunari.

6.- Bestelako gaiak

6.1 EUSKARA ETA BERDINTASUNEKO BOKALEK EGINDAKO PONENTZIA, JUDIZIOAK EUSKARAZ EGITEKO PROIEKTUARI BURUZ

Euskara eta Berdintasuneko bokalek judizioak euskaraz egiteko proiektuari buruz prestatutako ponentziaren berri eman zaio osoko bilkurari, eta honela dio hitzez hitz:

«AURREKARIAK

Lehenengoa.- Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Gobernu Salak Euskara eta Berdintasuneko bokalari (Garbiñe Biurrun Mancisidor eta Alfonso Álvarez-Buylla Naharro bokalek osatua) agindu dio azterlan bat egiteko eta, horren ondorioz, proposamenak egiteko, Euskal Autonomia Erkidegoko epaitegi eta auzitegietan judizioak euskara hutsean (interpreterik gabe) egiteko proiektu pilotu bat ezartzeko.

Bigarrena.- Hiru Lurralde Historikoetako epaileek proiektuan parte hartzeko egindako eskaerak jaso ondoren, eta neurriak eragindako hainbat administrazio eta erakunderen txostenak jaso ondoren (horretarako berariazko gonbidapena egin zitzaien), proposamen hauek aurkeztu dira:

OINARRIZKO ARAU-ESPARRUA.

Espainiako Konstituzioaren 3.2 artikuluaren arabera, Espainiako gainerako hizkuntzak ere ofizialak izango dira autonomia-erkidego bakoitzean, bakoitzaren estatutuen arabera.

Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutuaren (abenduaren 18ko 3/1979 Lege Organikoa) 6. artikuluak honako hau xedatzen du, 1. eta 2. apartatuetan:

"1. 1.-Euskara, Euskal herriaren hizkuntza propioa, hizkuntza ofiziala izango da Euskadin, gaztelania bezala, eta bertako biztanle guztiek dute bi hizkuntzok jakiteko eta erabiltzeko eskubidea.

2. Autonomia Erkidego osorako erakundeek, Euskal Herriaren aniztasun sozio-linguistikoa kontutan hartuz, hizkuntza bion erabilera bermatuko dute eta bion ofizialtasuna arautuko, eta beren ezagutza ziurtatzeko behar diren neurri eta baliabideak bideratu eta arautuko dituzte.»

Agindu horiek aplikatuz, Eusko Legebiltzarrak Euskararen Erabilera Normalizatzeko azaroaren 24ko 10/1982 Oinarrizko Legea onartu zuen. Aipatutako legearen 9. artikuluak honakoa ezartzen du:

"1. Justizia Administrazioarekiko harremanetan, herritar guztiek beren aukerako hizkuntza ofizialaz baliatu ahal izango dute, inolako itzulpenik ezin eska dakiekeela.

2. Euskaraz aurkeztutako idazki eta agiriak, eta baita epai-jardunak, balio eta eragin-indar osokoak izango dira.

3. Eusko Jaurlaritzak, dagokien organoekin elkar hartuta, Euskal Herriko Justizia Administrazioan euskararen erabileraren normalizazioa bultzatuko du.

Era berean, Eskualdeetako edo Eremu Urriko Hizkuntzen Europako Gutunaren 9. artikuluak eduki hau du:

"1. Jarraian zehazten diren neurriak hartzea justifikatzeko besteko eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzetako hiztun-kopurua duten agintari judizialen barrutiei dagokienez, zenbait konpromiso hartu dituzte aldeek, hizkuntza bakoitzaren egoeraren arabera, eta baldintza batekin, alegia, paragrafo honek eskaintzen dituen aukerez baliatzeak ez dezala epaileak hartu justizia ondo administratzeko oztopotzat. Hauek dira konpromisoak:

a) Prozedura penaletan:

i) jurisdikzio-organoek, aldeetako batek eskatuta, prozesua eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan gara dezatela ezartzea; eta/edo

ii) eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan hitz egiteko eskubidea bermatzea akusatuari; eta/edo

iii) errekerimenduak edo frogak, idatzizkoak zein ahozkoak, eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza batean formulatuta egote hutsagatik onartezinak ez izatea ezartzea; eta/edo

iv) eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza horietan ematea, hala eskatuz gero, prozedura judizial bati lotutako egintzak, beharrezkoa bada interpreteak eta itzultzaileak erabilita, eta interesatuei inolako gastu gehigarririk eragin gabe;

b) prozedura zibiletan;

i) jurisdikzio-organoek, aldeetako batek eskatuta, prozesua eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan gara dezatela ezartzea; eta/edo

ii) Alde bat auzitegi baten aurrean bertaratu behar denean, bere eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan hitz egitea baimentzea alde horri, hori dela-eta gastu osagarriei aurre egin behar izan gabe; eta/edo

iii) dokumentuak eta frogak eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan aurkeztea baimentzea, beharrezkoa bada interpreteak eta itzultzaileak erabilita;

c) administrazio-arloan eskudunak diren jurisdikzioen aurreko prozeduretan:

i) jurisdikzio-organoek, auzi-bidean parte hartzen duen aldeetako batek eskatuta, prozesua eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan gara dezatela ezartzea; eta/edo

ii) alde bat epaitegi baten aurrean bertaratu behar denean, bere eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan hitz egitea baimentzea alde horri, hori dela-eta gastu osagarriei aurre eginbehar izan gabe; eta/edo

iii) dokumentuak eta frogak eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzan sortzea baimentzea, beharrezkoa bada interpreteak eta itzultzaileak erabilita;

d) neurriak hartzea, b) eta c) idatz-zatietako i) eta iii) idatz-zatien aplikazioak eta interpreteen eta itzulpenen balizko erabilerak ez diezaien gastu osagarririk ekarri interesatuei.

2. Aldeek hartu dituzten konpromisoak:

a) Estatu batean ezarritako egintza juridikoen baliozkotasuna ez baztertzea, egintzok eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza batean idatzita egote hutsagatik; edo

b) Estatu batean ezarritako egintza juridikoek, aldeen artean, duten baliozkotasuna ez baztertzea, egintzok eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza batean idatzita egote hutsagatik, eta egintzok hizkuntza hori hitz egiten ez duten hirugarren interesatuen aurka erabili ahal izango direla ezartzea, baldin eta egintzaren edukia erabiltzen duenak berak jakinarazten badie; edo

c) Estatu batean ezarritako egintza juridikoek, aldeen artean, duten baliozkotasuna ez baztertzea, egintzok eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntza batean idatzita egote hutsagatik,

3. Aldeek konpromisoa hartu dute eskualdeetako edo eremu urriko hizkuntzetan emateko Estatuko lege-testurik garrantzitsuenak eta hizkuntza horien erabiltzaileei bereziki dagozkienak, testuok beste modu batean erabilgarri daudenean izan ezik.»

Era berean, Botere Judizialaren Lege Organikoaren 231. artikuluak honako hau xedatzen du:

"1. 1. Jarduketa judizial guztietan, epaile, magistratu, fiskal, idazkari eta epaitegi eta auzitegietako gainerako funtzionarioek gaztelania erabiliko dute, estatuko hizkuntza ofiziala baita.

2. Orobat, autonomia-erkidegoko berezko hizkuntza ofiziala erabili ahal izango dute epaile, magistratu, fiskal, idazkari eta epaitegi eta auzitegietako gainerako funtzionarioek, baldin eta alderdietako bat ere aurka agertzen ez bada, hizkuntza hori ez dakiela eta horrek defentsa-gabezia sor dezakeela argudiatuz.

3. Alderdiek, haien ordezkariek eta zuzentzen dituztenek nahiz lekuko eta perituek erabili ahal izango dute jarduketa judizialak egiten diren autonomia erkidegoan orobat ofiziala den hizkuntza, ahozko zein idatzizko adierazpenetan.

4. Autonomia-erkidego bateko hizkuntza ofizialean egindako jarduketa judizialek eta aurkeztutako dokumentuek balio eta eraginkortasun osoa izango dute, gaztelaniara itzuli beharrik gabe. Efektuak izan behar badituzte autonomia-erkidegoko organo judizialen jurisdikziotik kanpo, itzuli egingo dira ofizioz, non eta ez den berezko hizkuntza ofizial bera duen beste autonomia-erkidego bat.

Orobat itzuliko dira jarduketak legeek hala xedatzen dutenean edo alderdiek defentsa-gabezia alegatuta eskatzen dutenean.

5. Ahozko jarduketetan, erabilitako hizkuntza dakien edozein pertsona gaitu ahal izango da interprete lanetarako, hark zin edo promesa egin ondoren.»

JUDIZIOAK EUSKARA HUTSEZ EGITEKO PROIEKTU PILOTU BAT EZARTZEKO HASITAKO JARDUERAK

Oinarrizko arau-oinarri horretatik eta labur azaldutako errealitatetik abiatuta, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Gobernu Salako Euskara eta Berdintasuneko bokalek gonbidatu egin zituzten hiru lurralde historikoetako epaile eta magistratu guztiak, bai kide bakarreko organoetakoak bai kide anitzeko organoetakoak, judizioak euskaraz egiteko proiektu batean parte hartzera, itzulpen- eta interpretazio-zerbitzurik erabili gabe, eta, 2024ko urriaren 2an, zazpi soilik atxiki zitzaizkion proiektuari.

Bestalde, proiektuaren eraginpean edo interesatuta egon zitezkeen administrazio, elkargo profesional edo organismoen txostenak aurkezteko eskatu zen, eta honako hauek jaso ziren: Eusko Jaurlaritzako Araubide Juridikoaren sailburuordea, Arabako eta Bizkaiko Foru Aldundiak, Estatuko Abokatutza, Eusko Jaurlaritzaren Zerbitzu Juridiko Nagusiko letradua, Bizkaiko Abokatuen Elkargoa, Bizkaiko Graduatu Sozialen Elkargoa, EUDEL Euskadiko Udalen Elkartea, Lanbide Euskal Enplegu Zerbitzua eta LAB sindikatua.

Nabarmentzekoa da aipatutako erakunde guztiak proiektuaren alde agertu direla, eta, kasu batzuetan, ideia interesgarri zehatzak azaldu dituztela.

Txosten eta ekarpen horiek guztiak txosten honi erantsi zaizkio eranskin gisa.

JUDIZIOAK EUSKARA HUTSEZ EZARTZEKO ZAILTASUNAK

Gobernu Salak erabaki zuen agintzea Auzitegi Nagusi honetako epaitegi eta auzitegietan euskara hutsezko judizioak (interpretearen beharrik gabe) egiteko proiektu pilotu bat ezartzeko proposamen bat egiteko, eta horrek agerian uzten du, berez, dauden gabeziei erantzun behar zaiela.

Herritarrek eta hainbat erakundek antzemandako gabezia objektiboak. Ildo horretan, nabarmentzekoa da Europako Kontseiluaren Eskualdeetako edo Eremu Urriko Hizkuntzen Europako Gutuneko Adituen Batzordearen Ebaluazio Txostena, irailaren 24an argitaratua. Txosten horretan, orain interesatzen zaigunari dagokionez, egiaztatzen da erronka nagusiak, besteak beste, justiziaren eremuan daudela, bertan ez baita bermatzen herritarrek beren eskualdeko edo eremu urriko hizkuntzak prozedura judizialetan erabiltzeko duten eskubidea. Txostenak azaltzen duenez, Espainian indarrean dagoen legeriak edo egungo interpretazioak ez du bermatzen auzitegiek prozesu penalak, zibilak edo administratiboak hizkuntza horietan egin ahal izatea, alderdietako batek hala eskatuta.

Legean aurrez zehaztutako epailearen oinarrizko printzipioa gauzatzen duten Konstituzioko eta legezko aurreikuspenak lehen muga objektiboa dira ahozko judizioak euskaraz egiteko. Proiektu hau premisa horretatik abiatzen da, eta, beraz, une honetan printzipio hori inola ere urratu ezin denez, ezin izango dira banaketa-arauak aldatu, eta ezin izango da irizpide gisa sartu ahozko ikustaldiak euskaraz egiteko xedapena, eta ezin izango zaie demandarik banatu proiektuan interesa duten epaileei, auziko alderdietako batek judizioa euskaraz egiteko borondatea adierazi duelako. Era berean, proiektu hau benetan ezartzea zailtzen duten elementu objektiboak daude, hala nola euskara sakon dakiten eta ahozko ikustaldiak erabat euskaraz egiteko prest dauden epaile kopuru nahikoa ez izatea, ahozko judizioan parte hartzen duten beste profesional batzuei buruz ere esan daitekeena, eta horiek gabe proiektua ez da bideragarria izango. Jakina, auziko alderdiak ahaztu gabe.

Ildo horretan, interes handikotzat jotzen da, eraginpeko Justizia Auzitegi Nagusi honi dagokionez, aldizka oroigarriak bidaltzeko konpromisoa hartzea, proiektu honekin bat egin ahal izateko, eta, bereziki, Autonomia Erkidegoko epaitegiren batean sartzen diren epaileei, parte hartzeko interesa izan dezaketen epaileen erregistro eguneratua eduki ahal izateko.

Hala ere, hori ez da oztopo izango auzilariek judizioa euskaraz egiteko eskatu ahal izateko prest dauden organo judizial zehatzei buruzko publizitate zabala eman ahal izateko eta eman behar izateko, eta hori beti gauzatu ahal izango da behin auzigaia barruti judizial bakoitzean une bakoitzean indarrean dauden banaketa-arauen arabera banatu ondoren.

Era berean, ezin da alde batera utzi herritarrek eskubidea dutela Justizia Administrazioaren aurrean bi hizkuntza koofizialetako edozeinetan hitz egiteko, nahiz eta prozesua nagusiki euskaraz egiten den. Era berean, proiektu honetatik kanpo, bermatu egin behar da ahozko edozein judiziotan euskaraz hitz egitea erabakitzen dutenen interpretazioa, alderdi edo beste ezaugarri batean parte hartzen badute eta beren hizkuntza-eskubideak modu legitimo berean baliatzen badituzte.

PROIEKTUA EZARTZEKO PROPOSAMENAK

Azaldutako arazoak eta kontsultatutako erakunde, administrazio eta instituzioen iritziak ikusita, honako proposamen hauek egin dira:

1. Judizioak oso-osorik euskaraz egiteko prest dauden epaileen erregistro eguneratu bat edukitzea. Horretarako, kontsulta egin beharko zaie lekualdaketagatik edo lehen destino gisa Autonomia Erkidegora sartzen diren epaileei; hala ere, lurraldeko epaile titular guztiei urtero kontsulta egingo zaie.

2. Proiektuari behar adinako publizitatea ematea, dagokien erakunde, organismo eta administrazioei zabalduz. Elkargo profesionalak, Fiskaltza, Estatuaren Abokatutza, Sindikatuak, Gizarte Segurantzaren Diruzaintza Nagusia, Eusko Jaurlaritza, Aldundiak, Udalak, Euskal Herriko Unibertsitatea, eta interesa izan dezaketen beste guztiak.

3. Judizioak euskaraz egiteko prest dauden titularren organo judizialetan bereizgarriak jartzea.

4. Organo judizial horiei iradokitzen eta gomendatzen zaie ezen, hartzen duten lehen ebazpenean – demanda onartzeko dekretua edo antzeko beste bat –, eta hainbat inguruabarren arabera – auziaren zailtasun handiagoa edo txikiagoa, alderdi kopurua, hirugarrenek esku hartzeko aukera... –, alderdi guztiei jakinaraz diezaietela judizioa oso-osorik euskaraz egiteko aukera, eta iradokitzen den epea 15 egun ingurukoa izan dadila, alderdiek egoki iritzitako alegazioak egin ditzaten eta organoaren titularrak egoki deritzona erabaki dezan.

5. Judizioa eta prozesua euskaraz garatzea ez da oztopo izango nahiago duten herritarrek (alderdiek, lekukoek eta perituek) gaztelaniaz deklaratu ahal izateko, Interpretazio Zerbitzuaren esku-hartzeaz baliatuta, prozesu orotan bermatu behar den bezala.

6. Proiektu hau ez da ezarriko Zinpekoen Epaimahaiak epaitu beharreko prozesu penaletarako.

7. Kide anitzeko organo judizialetan ere ez da arautuko proiektua, salbu eta atal berean kide guztiek gogo bera erakusten badute, betiere unean-unean indarrean dagoen atalen osaeraren arabera, eta ezin izango da atal espezifiko bat ad hoc eratu.

8. Interpretazio-zerbitzuak errekurtsoaren fasean esku hartuko duela bermatuko da, goragoko organoak ahozko ikustaldiaren grabazioaren edukirako sarbide osoa, zentzuzkoa eta eraginkorra izan dezan.

9. Era berean, funtsezkoa izango da administrazio, erakunde, organismo, kolektibo eta herritar-talde guztien lan pedagogikoa, eta, horretarako, ahalegina egin beharko dute bai Gobernu Salak, bai zerikusia duten gainerako erakunde eta administrazioek.

10. Nolanahi ere, prozesuak progresiboa izan behar du eta adostasun zabal baten babesa izan behar du, haren eraginkortasuna bermatzeko eta inplikatutako eragile guztiek eta, oro har, herritarrek bere gain hartzen dutela bermatzeko.

11. Azkenik, itzulpenaren garrantzia nabarmendu behar da; izan ere, inolako kosturik gabe eta eraginkortasunez eta azkartasunez bermatu behar da, alderdiek aurkezten dituzten dokumentuei dagokienez, bai eta interpretazioa beharrezkoa den jarduketa prozesal guztietan ere. Administrazio zerbitzu-emaileak modu eraginkorrean bermatu behar du hori, une honetan dauden zailtasun objektiboak gaindituz, itzulpen- eta interpretazio-zerbitzu horiek gainezka baitaude. Bokaltza honek horren berri emateko ohorea du.

Osoko Bilkurak, Euskal Autonomia Erkidegoan judizioak euskara hutsez egiteko proiektua ezartzeko proposamenak aztertu ondoren (Euskara eta Berdintasuneko bokalek egindako ponentzian daude jasota), honako hau erabaki du aho batez:

1.- Euskara eta Berdintasun Bokaltzari eskatutako Plan pilotuaren bigarren faseari ekitea, bertan parte hartzeko prest agertu diren epaileekin batera, proiektu pilotuaren eduki espezifikoa landu dezaten dagokien organo judizial bakoitzean, 4. proposamenetik 8.era bitartekoetan jasotako aurreikuspenei jarraiki. Hori egin ondoren, Gobernu-salari bidaliko zaio onar dezan. Onartu ondoren, betearaziko dira 2,3,9 eta 10 zenbakidun proposamenekin batera dira.

2.- Gainerako proposamenak Gobernu Salaren 2025erako helburu-planera eramatea.

6.2.- AVANTIUS PROGRAMA.

Presidente jaunak Avantius Jarraipen Batzordeak 2024ko irailaren 16an egindako bileraren edukiaren berri eman dio osoko bilkurari. Bilera horretan, estatistika-konfigurazioko taldeei, espedienteak artxibatzeari, Auzitegi Gorenari espedienteak bidaltzeari eta EJEra aldatzeari buruz hitzemandako ekintzen egoera eta Doako Justizia moduluaren egungo egoera aztertu ziren.

Era berean, dagoeneko ezarrita dagoen 5.5 bertsioaren funtzionalitate berrien berri eman zitzaion Batzordeari. Bertsio horrek barne hartzen ditu apelazio-errekurtsoa jartzeko eta kopiak helarazteko hobekuntzak, posta-zerbitzuarekiko integrazioa eta PSP irisgarritasuna. Jakinarazi gabeko gertakariei buruzko informazioa, auzigaien erregistroan hobekuntzak hasierako idazkietatik, kide bakarreko organo judizialen epaiak eta auto eta kide anitzeko organoen epaiak CENDOJera automatikoki bidaltzea, multitramitatzailean hobekuntzak egitea eta Avantiusetik grabazioak testualizatzera bidaltzeko aukera sartzea. Zerbitzuen katalogoko hobekuntzei ekin zitzaien.

ERABAKIAK JAKINARAZTEA.

Salak aho batez erabaki du bilera honetan hartutako erabakiak interesdun guztiei jakinaraztea.

Aztergai gehiagorik egon ez denez, bilera amaitutzat eman da, zeina 11:00ean hasi eta 12:30ean amaitu baita, eta akta hau egiten da, presidenteak sinatuta. Fede ematen dut.